

Zlarinski čaiku

(Mladen Bjažić: *Zlarinski čaiku*, Društvo hrvatskih književnika, Zagreb, 2004., 188 str.)

Koliko se Zlarinjani diče svojim govorom pokazuje i ova poetska zbirka veoma dosjetljivoga naslova *Zlarinski čaiku* koja većinom sadrži haiku pjesme, uz poneke pjesme u prozi. Autor je Mladen Bjažić, rođeni Zlarinjanin, koji živi i djeluje u Zagrebu, Šibeniku, Zlarinu i Münchenu. Dosad je objavio dvadeset knjiga pjesama, priča i romana, od kojih je sedam SF-romana i jedan vestern sa (Zvonimirom Furtin-gerom) te više od stotinu scenarija za igrane i dokumentarne emisije. Radio je u *Pioniru*, *Pionirskoj zastavi*, kao urednik *Plavog vjesnika* te kao urednik programa za djecu TV Zagreb (1960.–1979.). Dobitnik je brojnih nagrada za svoj rad. Posebno radi na očuvanju zlarinske čakavštine, koju je, kako sâm kaže, “ponio kao dječak od osam godina u Šibenik”. U kolovozu 2004. godine organizirao je *Malu školu zlarinske čakavštine*.

Glavna je motivacija nastanku knjige nestajanje i izumiranje starih riječi zlarinskoga govora koje su mlađim naraštajima nerazumljive. U nizu dosadašnjih djela o Zlarinu valja istaknuti zasluge dr. Petra Šimunovića koji je 1980. godine akcentuirao tekstove na zlarinskome govoru što ih je 1977. prikupila Ljiljana Marks. Usto, Šimunović je iznio i osnovne fonološke i morfološke značajke zlarinskoga govora, a to je objavljeno u trećem dijelu *Čakavisch-deutsches Lexicon*, 1983. godine. Valja spomenuti i rad Božidara Finke *O zla-*

rinskom govoru u knjizi *Povijest i tradicije otoka Zlarina* (Zavod za istraživanje folklor, Zagreb, 1982.), u kojem su prikazane glavne fonološke, morfološke i sintaktičke značajke zlarinskoga govora. Pjesničko viđenje životnih prilika na Zlarinu i života njegovih mještana približio je Mladen Bjažić u svojoj zbirci pjesama *Ispo' leroja* na zlarinskome govoru. Zbirka je objavljena 1998. u Šibeniku. U pripremi je novo, prošireno izdanje Bjažićevih čakavskih pjesama objavljenih u spomenutoj zbirci.

Riječi je akcentuirala Gordana Popović rođ. Marin. Poetska zbirka predstavljena je u Društvu hrvatskih književnika 2. veljače 2005., uz riječi autora, voditelja Tribine DHK Seada Begovića, urednika Borbena Vladovića i književnika Milana Rakovca, a stihove je čitao Žarko Potočnjak i sâm autor.

Zbirka obuhvaća autorove uvodne napomene o zlarinskome govoru, koji je još 30-tih godina 20. stoljeća bio živ i očuvan. Autor je 60-tih godina 20. stoljeća radio na obnavljanju i očuvanju toga govora, kojim se služe jedino stariji Zlarinjani te naši iseljenici u Americi i Australiji. Zlarinskim su govorom još davne 1456. godine napisana pravila bratovštine Gospe od Rašelj. Autor spominje neke riječi iz ribarskoga nazivlja, npr. *gavun – gaun* ‘gira’, *brfun – brofun* ‘gavun’. Također napominje veoma “mekani” izgovor glasa *ć* kao [tj] u *kuća, srića, vrića*, kao u Istri i Hrvatskom primorju, te redukciju (ispadanje *i*) u kosim padežima u riječima *Zlārin*, G jd. *Zlārna*, i *Mārin* ‘predio Zlarina’, G jd. *Mārna*.

Zbirka objedinjuje četiri knjige pjesama, i to: 1. *Zlarinski čaiku* (s različitim tematskim cjelinama: *Bānja večer*, *Božić*, *Vodokršće*, *Kroz godišće*, *Nāši kurāti*,

*Nedilja Tridesetih godišć dvadesetoga
vika, In memoriam, Ča govõru nìke be-
sìde), 2. Eroiku, 3. Život u ljubavi (Sjeća-
nja), 4. Šibenski spomenar (Proslava).*

U svim pjesmama odiše duh zlarin-
skoga otočkog života i skromnog čovje-
ka. Cilj je ove zbirke očuvanje stare zla-
rinske čakavice ikavice kao zasebnoga
mikrosustava koji još uvijek odolijeva
okolnoj kontaminaciji gradskom (šiben-
skom) štokavicom, slengom i drugim no-
vijim čakavskim govorima. Na kraju na-
vodim pjesmu *Ljubāv* iz zbirke *Zlarinski
čaiku*:

*“Viko zaljūbljin
U muškū ĩmenicu:
Najdrāži Zlārin.”*

Martina Kuzmić